

Kdo chová dojnice, stále čelí výzvám

Již po dvacáté osmé se sešli v Mistrovicích zákazníci a přátelé společnosti VVS Verměřovice na konferenci k aktuálním otázkám chovu mléčného skotu. Tentokrát se mluvilo také polsky, neboť hlavním zahraničním hostem byl profesor Zygmunt M. Kowalski ze Zemědělské univerzity v Krakově. Jeho téma bylo tranzitní období, které již bylo tolikrát diskutováno, ale stále je pro chovatele stěžejní výzvou nebo naopak příležitostí.

Přítomné za pořadatelskou společnost přivítal Ing. Jiří Burdych, který v krátké prezentaci připomněl, že průměrné náklady na výrobu mléka se v ČR blíží 12 Kč. Přitom ČR je z 26 států unie v cenách mléka na 18. pozici (k říjnu 2022). Ziskovost výroby mléka v tuzemsku klesá. Přitom zaznamenáváme pokles produkce mléka v Německu, Francii nebo Nizozemsku, přičemž jen tento pokles je vyšší než produkce v celé ČR. To by znamenalo snad lepší budoucnost pro české chovatele dojených krav. Dále Jiří Burdych pozval přítomné na již 15. ročník soutěže Mléčná farma roku, jejíž vyhodnocení se bude konat ve čtvrtek 24. března 2023. Uzávěrka přihlášek je koncem ledna, takže, kdo se ještě nestihl přihlásit, má možnost.

Ing. Jiří Burdych seznámil přítomné s aktuální ekonomikou výroby mléka v ČR

Připomenutí slavného zakladatele genetiky

Prof. MVDr. Leoš Pavlata, Ph.D., z Mendelovy univerzity v Brně dostal od orga-

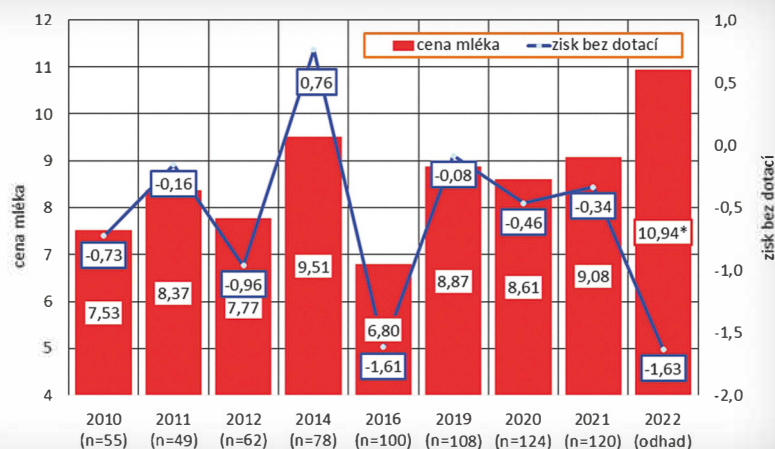
Prof. Zygmunt M. Kowalski ze Zemědělské univerzity v Krakově přednášel na téma Tranzitní období

nizátorů za úkol odtajnit život a dílo slavného otce genetiky Johanna Gregora Mendela, u kterého jsme si nedávno připomněli 200 let od jeho narození:

MVDr. Václav Osička přednášel v Mistrovicích o reprodukci

„Mendel pocházel z německy mluvící sedlácké rodiny a měl čtvrtinu českých (moravských) genů, narodil se jako jediný syn v Hynčicích v Dolním Slezsku.

Vývoj ceny mléka a zisku v ČR v Kč (z prezentace Jiřího Burdycha)

Byl geniální v tom, že obdivuhodně popsal věci, o kterých svět neměl do té doby ani tušení. Jeho vzdělávání však nebyla vždy plná úspěchů. Nikdy nedokončil vysok školská studia. Nikdy nedokončil studium, aby byl plnohodnotným učitelem. Avšak jeho pedagogické schopnosti byly vynikající, jako učitel byl hodnocen velmi dobře,“ charakterizoval Mendela přednášející a nastolil otázku, zda byl Mendel loser či génus. Ve finále asi to druhé, neboť zastával všechny tyto obory funkce: přírodovědec, učitel (bez dokončeného vzdělání), kněz, opat, včelař, meteorolog (9 z 13 publikací), sadař, zemědělec, ředitel banky, matematik, statistik.

Proslavil se až po své smrti, a to svými pokusy na rostlinách a z toho postulovanými Mendelovými zákony dědičnosti. V roce 1900 Holanďan Hugo de Vries a Němec Carl Correns nezávisle na sobě dospěli ke stejným závěrům jako Mendel a Angličan William Bateson, který nechal Mendelovu práci přeložit do angličtiny. „Mendelova práce postupně získala mezinárodní renomé a také současní akademici rádi přijedou do Brna, a dobře vědí, že se to celé právě zde v Brně odehrávalo. Je pro ně také velká čest získat čestný doktorát Mendelovy univerzity,“ dodal prof. Leoš Pavlata. Na genetické téma navázal v diskusi Ing. Jan Vařeka z VÚŽV Praha – požádal chovatele o spolupráci na projektu souvisejícím se šlechtěním krav na odolnost.

Reprodukce jako základ úspěšného chovu

Majitel rodinné mléčné farmy Doubravský dvůr a poradce chovů ze společnosti

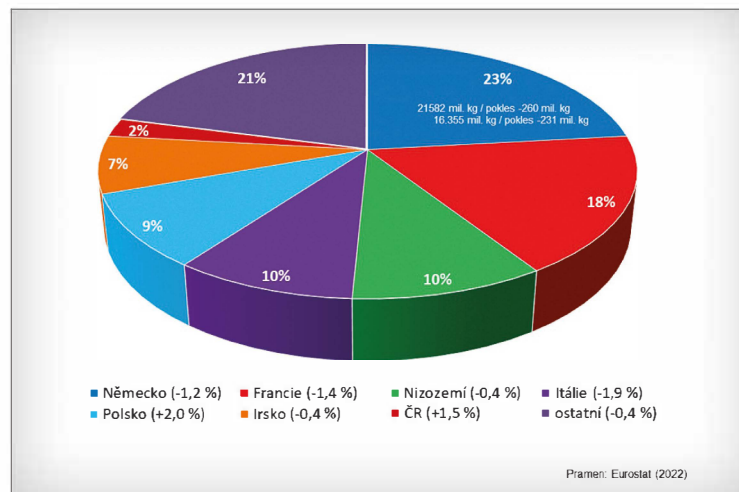
MilkProgres poradenství, s. r. o., MVDr. Václav Osička přednášel v Mistrovicích o reprodukci.

„Jak zlepšit reprodukční ukazatele? Úspěšným splněním tří cílů: Zaprvé udržet dobrý zdravotní stav, což znamená i lepší schopnost krav zabřeznout. Cílem je zvládnutí tranzitního období, kde hrozí hypokalcemie, ketóza, problémy raného puerperia, stabilita prostředí barchoru – SARA a podobně.

Zadruhé ke zlepšení reprodukce přispívá minimalizace stresové zátěže – komfort pro příjem a kvalita krmiva, ležení, dojení, prevence tepelného stresu. Třetí oblastí je nastavení a řízení reprodukčního programu. Po uplynutí WP co nejdříve inseminovat. Po inseminaci co nejdříve vyhledat a inseminovat nebřeží krávy,“ shrnul na úvod přednášející a pomocí aplikace slido.com nechal publikum odpovědět pomocí mobilních telefonů na několik otázek. Například: Co je nejdůležitější ukazatel pro výsledky pro reprodukce? Asi 30 zapojených posluchačů se shodlo na odpovědi „procento zabřezávání“, druhý v pořadí byl ukazatel „Pregnancy rate“.

Václav Osička vyzdvihl význam Pregnancy rate neboli indexu březosti, který počítá v 21denních periodách, jaké je procento březích z počtu možných březích krav. „Pregnancy rate nelze ošidit, jsou v něm zhodnoceny všechny ukazatele. Před 20 lety byl cíl Pregnancy rate 20 %, dnes je cílem 30 %,“ zdůraznil přednášející.

„Co se stalo, že se ukazatel zlepšil? Šlo i o vývoj a propracování reprodukčních programů Double-Ovsynch, Presynch

Produkce a meziroční změna produkce mléka v EU 1-8/2022 proti 1-8/2021 (%) (z prezentace Jiřího Burdycha)

a resynchronizační strategie (G-6-G). Dále vývoj technologií monitorujících aktivity souvisejících s ovulací. V neposlední řadě se v chovu dojníc prosazuje trend chovu v souladu s potřebami zvířat,“ zdůvodnil MVDr. Osička.

Následně probral podrobněji oblasti, jejichž zlepšením se vylepší také reprodukční ukazatele. V závěru se zastavil u používání synchronizačních programů, tedy hormonální aplikaci. Nechal hlasovat obecenstvo, co si myslí o reprodukčních protokolech, konkrétně o používání prostaglandinů u dojníc. Ačkoli většina zootechniků a chovatelů zvolila možnost, že jde o časovanou bombu a může ohrozit reprodukční zdraví dojníc a nebo také životní prostředí, přednášející jejich obavu vyvrátil výzkumem a závěry Paula Frickeho:

- PG, GnRH má nízký poločas rozpadu (minuty až hodiny).
- Jsou dobré pro krávy výrazně lepší reprodukce.
- Jsou dobré pro lidi – efektivnější produkce mléka.
- Jsou dobré pro životní prostředí vyšší efektivita – s menším počtem krav lze získat více mléka, (tedy také nižší v současnosti tak diskutovaná uhlíková stopa...).

„Prozatím tedy není důvod hormony nepoužívat, jde o bezpečné a efektivní technologie,“ vyzněla ve finále odpověď na otázku týkající se hormonů synchronizačních protokolů.

Tranzitní období jako výzva pro krávy i chovatele

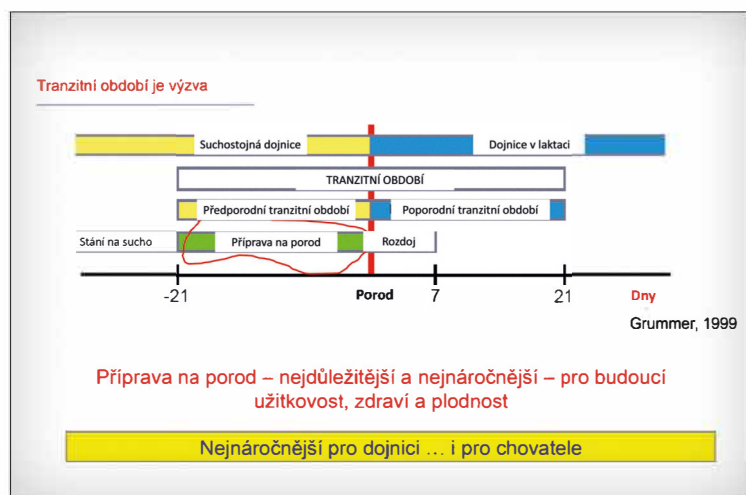
Prof. Zygmund M. Kowalski ze Zemědělské univerzity v Krakově předná-

šel anglicky, za podpory osvědčené a zkušené tlumočnice Dany Kumprechtové. Ale na polštinu však také došlo, a sice v diskusi, když se přihlásil Karel Skupień z Písku u Jablunkova, pravidelný účastník konferencí VVS.

V úvodu prof. Kowalski seznámil publikum s daty o Polsku, které má přes 2 miliony dojníc. Obvykle však žijí na menších farmách, než v ČR, průměrná velikost stáda je necelých 43 krav. V západní části Polska jsou větší modernější farmy, většina využívá synchronizační protokoly a nové technologie, ve východní části země se menší farmáři drží tradičnějších způsobů chovu. Přitom mají ale dobré výsledky. Zatímco na východě Polska jsou s cenami za mléko spokojeni, na západě naopak hodně křičí,“ charakterizoval strukturu polských mléčných farem přednášející a dodal, že Polsko je společně s Rakouskem na prvním místě v Evropě, pokud jde o věk farmářů. Mladí tedy mění polské farmy. „O tranzitním období víme téměř vše, ale proč jej pořád zkoumáme,“ zeptal se přednášející.

Tranzitní období je podle něho výzva a zároveň šance. Zlepšení tohoto období přinese peníze. Komplikace v tomto období naopak přinesou řadu ekonomických problémů, jde o nejnáročnější období pro dojnici i chovatele.

Zajímavé jsou závěry některých studií: 1) Krávy s metritidou přijaly méně sušiny než zdravé krávy 2–3 týdny před diagnózou. Také trávily méně času žráním. 2) Ketózní krávy přijaly 1–2 týdny před diagnózou méně sušiny než zdravé krávy. Také strávily méně času příjmem krmiva.

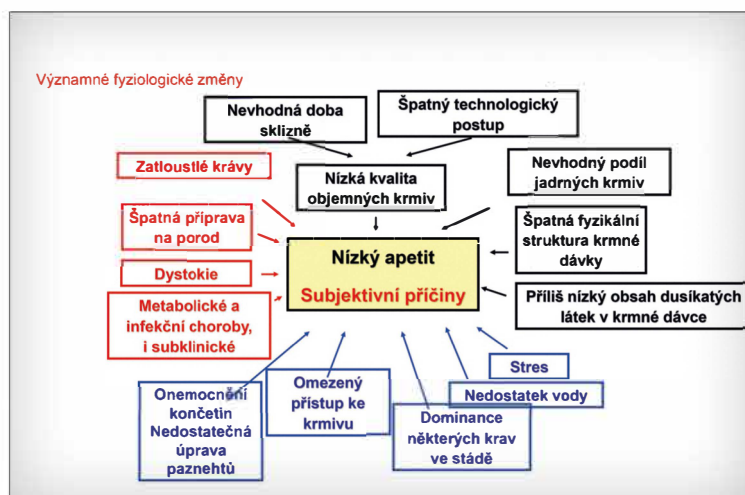
Specifikace tranzitního období (z prezentace prof. Kowalského)

Vytvářejí otázky: Proč mám ve stádě tolik ketóz? Věnuji dostatečnou pozornost už při přípravě na porod? Proč ta kráva nežere nebo proč nežrala? Proč je tranzitní období pro krávy tak náročné? Okolo porodu dochází k významným změnám metabolismu.

Kvalita krmiv a krmná dávka

„Před otelením sledujeme nízký apetit. Část nedostatku apetitu lze zdůvodnit fyziologicky, ale část je

lidská chyba v ošetřování. Z dlouhého seznamu problémů má z mého pohledu největší význam nízká kvalita objemných krmiv. Také stále v chovu máme zatloustlé krávy, důvodem je odchov jalovic, které byly neustále překrmovány ve společné skupině s kravami. Děje se to zejména v malých chovech. Kondice je začarovaný kruh, na jehož začátku byly primární příčinou překrmované jalovice,“ je toho názoru prof. Kowalski.

Řada příčin nízkého apetitu krav v tranzitním období (z prezentace prof. Kowalského)

Slavný graf od Grummera říká, proč tučné krávy žerou s blízkým se porodem méně. „Rozdíl je přímo úměrný tomu, jak dobře si pamatujete číslo na veterináře. Příjem sušiny před porodem u starších krav klesá strměji než u mladých. V Polsku ale máme spoustu prvotek se zdravotními problémy,“ vysvětlil přednášející a zmínil také welfare. Nedostatečný komfort snižuje apetit, ať již jde o tepelný stres nebo přeplněnost stájí.

Dále prof. Zygmund M. Kowalski prezentoval vlastní výzkumy týkající se ketóz, které jsou vyústěním tranzitního období. Krávy, které projdou subklinickými ketózami, nikdy nedosáhnou vrcholu laktace, tudíž farmy přicházejí o hodně mléka.

Na závěr přednášející zmínil několik důležitých klíčových myšlenek vyplývajících z celé přednášky:

- Vysoká mléčná užitkovost nezpůsobuje metabolické poruchy, ale metabolické poruchy jsou příčinou nízké produkce mléka.

- Porozumění tranzitnímu období zjednodušuje prevenci metabolických onemocnění.
- Prevence zdravotních problémů po otelení začíná v přípravě na porod.
- Sledujte svůj systém a používejte správné indikátory.

Budoucnost zemědělství je v preciznosti

Závěrečné slovo měl náměstek ministra zemědělství Ing. Pavel Sekáč, který prezentoval úspěchy ministerstva při vyjednávání některých bodů společné zemědělské politiky. „Problémy mají všechny země EU, bylo třeba přijmout kompromis ze všech stran, neboť Brusel trvá na ekonomických environmentálních závazcích v rámci Green Dealu,“ vyjádřil se mimo jiné Pavel Sekáč.

Podle přednášek
Lukáš Prýmas

NÁŠ CHOVATEL

VYSTAVA DROBNEHO ZVIRECTVA

13. - 14. 1. 2023

OTEVŘENO:
PÁ 11:00 - 17:00
SO 9:00 - 16:00

PP
PROFI PRESS
www.vil.cz

14. 1. CELOSTÁTNÍ TRH DROBNÝCH ZVÍŘAT

VÝSTAVIŠTĚ LYSÁ NAD LABEM